

Letní škola památkové technologie na zámku v Uherčicích

Objevit krásy renesančního zámku v Uherčicích a podílet se na jeho obnově mohli v letošním roce frekventanti Letní školy památkové technologie, kterou pořádala Technologická laboratoř Národního památkového ústavu ve spolupráci se Správou státního zámku Uherčice, Ústavem památkové péče Fakulty architektury ČVUT a Českým národním komitétem ICOMOS.

Letní školy památkové technologie se konají od roku 2013 a jsou určeny pro všechny zájemce o tradiční materiály a postupy v památkové péči. Většina účastníků školy pochází z řad památkářů, vlastníků historických staveb, řemeslníků, restaurátorů, projektantů, architektů a studentů souvisejících oborů. Během několika let se staly letní školy atraktivní součástí popularizačního, vzdělávacího a experimentálního projektu s názvem (Ne)tušené souvislosti. Cílem projektu je upozorňovat na hodnoty historických stavebních materiálů a učit dovednostem a postupům jejich zachrany odbornou i laickou veřejností. Od svého vzniku projekt připravil téměř 300 popularizačních a vzdělávacích akcí.¹

Letošní letní škola se konala v termínu 23.–25. května 2019 a její program – určený tentokrát pro začátečníky – byl zaměřen na získání základních znalostí a dovedností při záchraně a obnově historických vápenných omítek. Práce zahrnovaly doplňování obětovaných omítek v soklové partii vnějších fasád Starého zámku a záchranné zajištění nárožních bosáží tamtéž.

První den školy byl určen teoretické výuce. Blok odborných přednášek věnovaných hodnotám historických omítek a základním principům jejich obnovy zahájil prof. Ing. arch. akad. arch. Václava Girsy, vedoucí Ústavu památkové péče Fakulty architektury ČVUT v Praze. Poté následoval technologický blok vedený Ing. Dagmar Michoinovou, Ph.D., zakladatelkou letních škol a vedoucí technologické laboratoře NPÚ. Přednášky byly provázány bohatou odbornou diskusí. Po náročném programu osvěžila účastníky komentovaná procházka po zámeckém parku a jeho okolí, kterou vedla kastelánka zámku Uherčice Ing. Alena Lysá. Na závěr prvního dne byl pak uspořádán společenský večer.

Program druhého dne školy zaplnila praktická výuka, rozdělená do dvou tematických bloků. První blok vedl již tradičně prof. Václava Girsy spolu s Ing. Dagmar Michoinovou. Frekventanti si pod jejich odborným vedením vyzkoušeli jak práci s vápnem, přípravu vápenné malty, tak úpravu zdiva před omítáním či doplňování omítek nahazováním a zpracování povrchu do požadované struktury. Druhý blok, základy restaurování, probíhal pod vedením týmu restaurá-

1

tora Miloše Gavendy a umožnil frekventantům vyzkoušet si základy záchranného zajištění omítek, injektování, tmelení uvolněných ploch, zpevňování omítek a řadu dalších dovedností. Po osmihodinové práci, s obědem pod stromy v malebném parku uherčického zámku, čekalo na frekventanty slavnostní vyhodnocení s předáním certifikátů o absolvování školy. Příjemnou tečku za celým programem představovala kastelánská prohlídka zpřístupněných interiérů i běžně nepřístupných míst zámku Uherčice. Třetí, poslední den školy byl zahájen prohlídkou a individuálním zhodnocením provedených prací. Pak už na frekventanty čekal závěrečný výlet s exkluzivní prohlídkou barokního zámku Vranov nad Dyjí.

Pokračování prací na zámku v Uherčicích je plánováno v rámci Letní školy památkové technologie i na příští rok. Letní škola pro pokročilé účastníky bude připravena na květen nebo červen 2020.

Letní školy památkové technologie se každoročně stávají nejen místem pro prohloubení znalostí a získání nových dovedností, ale i místem pro setkávání, odborné diskuse a předávání zkušeností. Troufáme si říci, že ani letošní škola nebyla výjimkou. Její absolventka, Ing. arch. Lucie Králová, investiční technik z ÚPS v Kroměříži, vzkazuje všem, kteří zvažují účast: „*Máte-li možnost se Letní školy památkové technologie zúčastnit, určitě to udělejte. V našem ročníku se sešel pestrý kolektiv, od řemeslníků po akademické pracovníky, tedy od ryzích praktiků až po ty, kteří k dílu přistupují spíše teoreticky. Tento krátký, ale intenzivní kurz, nabitý informacemi i praxí, byl pro každého z nás přínosnou zkušeností a také neuvěřitelně milým a srdečným setkáním napříč profesemi i generacemi. A přestože jsem se očividně se zednickou lžící v ruce nenarodila, jak je patrné z mnou zachraňovaného úseku zdi, nahazování natrénuji a chystám se zúčastnit i pokročilého kurzu, neboť se mi získané znalosti i dovednosti velmi hodí při mé práci.*“

Jako autorky projektu (Ne)tušené souvislosti, bychom prostřednictvím těchto řádek rády srdečně poděkovaly všem, kteří se s nimi na přípravě a prů-

2

Obr. 1. Restaurátor Miloš Gavenda při výuce různých technik omítání v rámci Letní školy památkové technologie pro pokročilé účastníky na státním zámku Stekník. Foto: archiv projektu (Ne)tušené souvislosti, květen 2016.

Obr. 2. Poslední konzultace před započatím prvních pokusů o omítnutí zdi vápennou omítkou. Letní škola památkové technologie pro začátečníky, Uherčice. Foto: archiv projektu (Ne)tušené souvislosti, 2019.

běhu školy podíleli, i těm, kteří se školy zúčastnili. Díky patří kastelánce zámku paní Ing. Aleně Lysé a jejímu týmu, kteří jsou nám vždy velkou oporou a bez nichž by akce na objektu nemohla probíhat. Zvláštní poděkování pak patří našim lektorům, zejména prof. Václavu Girsovi, který s námi na letních školách působí již sedmým rokem a je rozhodně tím, kdo umí účastníky pro věc zapálit. Srdečné poděkování patří i restaurátorům z týmu Miloše Gavendy.

Pan restaurátor Gavenda s námi jako lektor spolupracoval již v roce 2015 na první letní škole pro pokročilé, která se konala na státním zámku Stekník. Vloni pak na škole působil jako lektor a průvodce procesem restaurování snesených štukových transferů právě na zámku v Uherčicích. O to víc nás zasáhla smutná zpráva o jeho nedávném skonu. Rády bychom za celý tým (Ne)tušených souvislostí i touto cestou vyjádřily panu restaurátorovi naši hlubokou vděčnost za možnost spolupráce s ním. Na jeho mistrovství, nadšení pro věc, ale i humor a životní nadhled nikdy nezapomeneme. Bylo nám nesmírnou ctí!

Gabriela SETUNSKÁ; Dagmar MICHAINOVÁ

■ Poznámky

1 Více o akcích i projektu (Ne)tušené souvislosti je k dohledání na webu <https://netusene-souvislosti.npu.cz>, vyhledáno 30. 7. 2019.